

13. edycja Nocy Poezji w Krakowie 6-8 października 2023 „MILCZENIE I CISZA W POEZJI”

2023-09-26

Temat tegorocznej Nocy Poezji zdaje się być zaprzeczeniem tego, co najczęściej z poezją kojarzymy. Wiersze to przecież słowa, a słowa czytane na głos to dźwięki. A zatem, skąd milczenie i cisza? Najprostsza odpowiedź brzmi: z przerw, ze szczelin między słowami. A te w poezji - chyba najoszczędniej operującej słowem odmiany literatury - potrafią nosić szczególnie wiele znaczeń. I to właśnie tym przestrzeniom „pomiędzy” chcielibyśmy się przyjrzeć.

Cisza nieraz jest wymowniejsza niż krzyk. Bardziej boli, bardziej dotyka, ma większą moc. Ale cisza, jak wszystko, ma wiele odmian. Ktoś powiedział, że jest milczenie, które zabija słowa i milczenie, które mowy „nie gasi; jest mowa, która zabija ciszę, i taka, która się ciszy nie boi.”[1] Czy rzeczywiście - jak twierdził Artur Schopenhauer - „Sztuka milczenia jest większa niż sztuka mówienia”?

Świętujący w tym roku 80. urodziny wybitny polski i krakowski poeta Ryszard Krynicki, „poeta milczący”[2], mając ogromną świadomość ograniczenia jakim jest więź z językiem, z mową, uważa milczenie za swoją ojczyznę: „wiem, że nawet na wygnaniu / pozostanę w tobie, mowo” - pisze - „Jesteś moją jedyną ojczyzną milczenie”, „jesteś moją ojczyzną, ciszo,/ krzycząca/ martwymi językami”[3].

Czy milczenie oznacza brak nadziei na komunikację w dzisiejszym świecie? A może świadomość samotności w tłumie zagubionych w swoich telefonach i komunikatorach ludzi? Czy cisza to po prostu efekt braku płaszczyzn do rozmowy? A może ślad konfliktu idei albo pokoleń?

Cisza to zarazem przestrzeń, w której możemy doświadczać refleksji, to przestrzeń, której bardzo nam brakuje. Żyjąc w świecie chaosu informacyjnego, w natłoku cudzych słów i liter, zagłuszamy siebie, odtrącamy własne myśli. A potrzebujemy ich jak nigdy!

Rok 2023 jest rokiem Wisławy Szymborskiej, mistrzyni „poezji w ryzach”, nieprzegadanego wiersza, który pozostawia nam wiele treści „pomiędzy”. W programie znajdą się projekty nawiązujące do twórczości Noblistki - limeryków, lepiejów, kolaży i listów. Będziemy prowadzić dialogi z ciszą, rozmawiać o „uczuciach między wierszami” (Cafe NOWA Księgarnia). Będziemy próbowali pomilczeć razem (Dwór Czeczów).

Najlepszym tłem dla wydobycia ciszy jest jej przeciwieństwo - hałas. Do programu Nocy Poezji zaprosiliśmy wobec tego twórców i twórczynie, którzy swój dialog z ciszą prowadzą poprzez jej zakłócanie czy wręcz zagłuszanie. Szczególnie dużo uwagi poświęcimy młodym i pełnym życia, eksperymentalnym formom istnienia poezji: slamom poetyckim, czytaniom performatywnym, spacerom dźwiękowym czy warsztatom interdyscyplinarnym, dla których punktem wyjścia jest literatura. Nie zapomnimy przy tym o klasykach awangardy: w Szafirowej Pracowni Stanisława Wyspiańskiego wybrzmie „Pieśń słowronka” (Zenon Fajfer).

Tegoroczny program Nocy Poezji współtworzy ponad 50 partnerów (organizacje pozarządowe, instytucje kultury, młodzieżowe domy kultury, kluby, księgarnie, galerie, itp.). Wydarzenia będą odbywały się w różnych miejscach na mapie Krakowa, nie tylko w centrum, ale i w Nowej Hucie, w Starym Bieżanowie, na os. Wizjonerów w Bronowicach, czy Borku Fałęckim (CSW Solvay).

Ciszy w poezji będziemy przy tym doświadczać w najróżniejszych formach: od spotkań poetyckich, dyskusji z twórcami, wernisaż jednego wiersza, wiersze w stoiku, po spaceru literackie, promocje książek poetyckich, wreszcie finał konkursu na miniaturę dźwiękową inspirowaną twórczością Wisławy Szymborskiej.

13. Noc Poezji zbiega się z 10. rocznicą tytułu Miasta Literatury UNESCO, który Kraków otrzymał. Niedawno październikowe święto poezji wraz z innymi Krakowskimi Nocami zostało nagrodzone w Plebiscycie Love Kraków. Noc Poezji to przestrzeń spotkania poetów różnych pokoleń, poetów polskich, litewskich i ukraińskich. To manifestacja partnerstwa i współpracy licznych podmiotów tworzących poetycki Kraków. To także okazja do spotkania z poezją tłumaczoną na polski język migowy.

Zapraszamy do zapoznania się z programem.

Mamy nadzieję, że każdy znajdzie w programie coś dla siebie.

Przypisy:

.....

[1] Zob.: "Odin", <https://www.cytaty.info/mysl/jest-milczenie-martwe-i-milczenie-ktore-nie.htm>

[2] M. I. Niemczyńska, Krynicki poeta milczący, Gazeta Wyborcza z 9.11.2009, <https://wyborcza.pl/7,75410,7233560,krynicki-poeta-milczacy.html>

[3] Ryszard Krynicki, „Wiersze wybrane”, Wydawnictwo a5, s.137.